

MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

Anexă la Ordinul MECC
nr. 839 din 18 august 2020

REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
GEOGRAFIE
ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

Chișinău, 2020

**ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
GEOGRAFIE
ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021**

Preliminarii

Anul de studii 2019-2020 s-a dovedit a fi un an al reorientării cadrelor didactice, elevilor și părinților către practici noi de comunicare și de cooperare, prin care s-a asigurat continuitatea învățării și funcționalitatea organizațională a întregului sistem educațional. Măsurile instituite prin starea de urgență au orientat *Geografia*, ca disciplină școlară, către o nouă etapă, în care cadrele didactice au descoperit noi modalități de predare-învățare-evaluare, iar utilizarea noilor tehnologii a avut o contribuție însemnată în formarea competențelor specifice disciplinare. Necesitatea orientării, în noul an de studii, direcționează politicile educaționale, conținuturile curriculare, formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în sensul valorificării eficiente a platformelor online dedicate educației, de tipul Virtual Learning Environment sau Virtual Classroom, cu resurse didactice digitale și multimedia, precum și practici de valorificare eficientă a resurselor TIC.

Educația prin geografie presupune cumularea activității didactice, științifice, aplicative și, mai nou, cu cele de învățare la distanță, fapt care impune dezvoltarea, respectarea și aplicarea **competențelor necesare pentru realizarea activităților de învățare la distanță**, pentru o mai clară și completă interpretare a fenomenelor și proceselor geografice, dar și în sensul aplicării eficiente a curricula școlară ediția 2010 și 2019 la disciplină.

Pentru cadrele didactice, proiectarea și desfășurarea activităților de învățare la distanță cu suport digital este un demers în care stăpânirea componentei tehnice contează cel mai mult. Aspectele pedagogice sunt, de asemenea, importante pentru realizarea unor situații educative eficiente. Fără a le detalia, sintetizăm sumar, mai jos, principalele competențe necesare pentru realizarea activităților de învățare la distanță:

- **tehnice**, specifice utilizării noilor tehnologii (spre exemplu: crearea de conturi, instalarea de software, inițiere de sesiuni sincrone - videoconferință/ webinar/ chat și asincrone);
- **pedagogice** (spre exemplu: gestionarea situației de învățare, comunicarea didactică, alegerea metodelor și instrumentelor potrivite pentru interacțiuni de formare și de evaluare a competențelor la geografie, oferirea de feedback, monitorizarea progresului școlar);
- **conținut științific la disciplină** (spre exemplu: cunoștințe în domeniul geografiei, stăpânirea temeinică a materiei).

În acest context, *Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la disciplina școlară Geografie pentru anul de studii 2020-2021* reprezintă viziunea de ansamblu asupra modului de realizare a procesului de predare-învățare-evaluare, inclusiv în condițiile organizării procesului educațional la distanță, eșalonat conform următoarelor dimensiuni:

- ✓ curriculumul scris/stabilit;
- ✓ curriculumul predat/operationalizat;
- ✓ curriculumul învățat/realizat/atins;
- ✓ curriculumul evaluat.

I. Curriculumul scris/stabilit

În anul de studii 2020-2021 formatul actelor normative școlare de tip reglator, specifice disciplinei școlare *Geografie*, include:

- ✓ *Curriculum la disciplina Geografie, pentru învățământul gimnazial și liceal, ediția 2019, aprobat prin ordinul MECC nr.906 din 17.07.2019;*
- ✓ *Ordinul MECC nr.591 din 26 iunie 2020 Cu privire la implementarea Curricula disciplinare în anul de studii 2020-2021 în învățământul general;*
- ✓ *Ghidul de implementare a curriculumului la Geografie, ediția 2019 pentru învățământul gimnazial și liceal, elaborat conformi curricula la disciplină, ediția 2019;*
- ✓ *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2020-2021, aprobat prin ordinul MECC nr.396 din 04.06.2020;*
- ✓ *Standardele de dotare minimă a cabinetelor la disciplinele școlare în instituțiile de învățământ secundar general, aprobate prin ordinul MECC nr.193 din 26 februarie 2019 (<https://mecc.gov.md/ro/content/invatamint-general>);*

Conform Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, pentru anul de studii 2020-2021, disciplina **Geografie** are statut de disciplină *obligatorie* (gimnaziu - clasa a V-a – a IX-a, liceu - modelul I, II, III (clasa a X-a), IV) *la alegere* (modelul II-2.7.1., III - clasa a XI-a a XII-a) a ariei curriculare *Educație socioumanistică*.

Disciplinele opționale recomandate de MECC conform *Planului-cadru de învățământ primar, gimnazial și liceal pentru anul de studii 2020-2021*, au drept scop aprofundarea, extinderea și integrarea cunoștințelor elevilor, în vederea dezvoltării finalităților educaționale prin prisma competențelor specifice **Geografiei**. Disciplinele opționale **Educație ecologică** și **Educație pentru media** (clasele a VII-VIII) având caracter integrat, pot fi predate în cadrul ariei curriculare Educație socioumanistică.

Oferta educațională a disciplinelor opționale în anul curent de studii a fost completată cu următoarele discipline:

- ✓ **Descoperă Moldova** (clasele X-XII), ordinul MECC nr.653/2020, https://mecc.gov.md/sites/default/files/cnc25_sitedescopera_moldova_clasele_x-xii.pdf;
- ✓ **Geografie aplicată** (clasa a V-a), ordinul MECC nr.1110 /2019,
- https://mecc.gov.md/sites/default/files/cnc23curriculum_optional_geografie_aplicata_clasa_a_v-a.pdf

II. Curriculumul predat/operationalizat

În vederea implementării prevederilor curriculumului scris, cadrele didactice și cadrele de conducere vor organiza procesul educațional la disciplina școlară **Geografie** în conformitate cu ordinul MECC nr.591/2020 *Cu privire la implementarea Curricula disciplinare școlare în anul de studii 2020-2021 în învățământul general*, după cum urmează:

- în clasele a V-VI-a și a X-XI-a, în baza curriculumului disciplinar 2019 (ordinul MECC nr.906/2019);
- în clasele a VII-a-a IX-a și a XII-a, în baza curriculumului disciplinar 2010, (ordinul MECC nr.331/2010).

Urmare a modernizării și dezvoltării politicilor de reconceptualizare a învățământului liceal, au fost puse în aplicare 3 modele de Planuri-cadru dezvoltate.

Pentru implementarea modelelor de Planuri-cadru dezvoltate în ciclul liceal, la proiectarea și desfășurarea procesului educațional la disciplina **Geografie** se va ține cont de următoarele aspecte specifice:

- ✓ Clasa a XII-a, profil umanist (Modelul I) și clasa a XII-a, profil real/ umanist (Modelul II-2.7.) se vor proiecta 2 ore/săptămână, în conformitate cu Curriculumul la Geografie, 2010.
- ✓ Clasa a XII-a, profil real (Modelul II-2.7.1, la alegere) se vor proiecta 2 ore/săptămână, în conformitate cu Curriculumul la Geografie, ediția 2010).

- ✓ Clasa a XI-a, profil real (Modelul I, componenta variabilă) se va proiecta câte 1 oră/săptămână, în conformitate cu Curriculumul la Geografie, ediția 2019).
- ✓ Clasa a XII-a, profil real (Modelul I, componenta variabilă) se va proiecta câte 1 oră/săptămână, în conformitate cu Curriculumul la Geografie, ediția 2010).
- ✓ Clasele a XI-a-XII-a, profil umanist (Modelul III, la alegere)) se vor proiecta 2 ore/săptămână și 2* ore/săptămână - extensie curriculară (modul de activitate practică și aplicativă, de exemplu: excursii, drumeții, vizite de studiu și orientare profesională, studiu de caz, activități de cercetare, exemplu de aplicare este redat în *Ghidul de implementare a curriculumului, ediția 2019*).

La proiectarea extensiei curriculare la disciplina **Geografie**, cadrul didactic va respecta unitățile de conținut propuse pentru clasele a XI-a și a XII-a, prevăzute pentru extensie curriculară.

Conținuturile lucrărilor practice, ca determinantă a curriculumului operaționalizat, are caracter creativ și contribuie nemijlocit la formarea și dezvoltarea competențelor participative la viața socială, la transpunerea cunoștințelor funcționale în practică, fiind realizată în bază de exerciții, probleme, investigații, activități de cercetare, excursii, vizite de studiu.

Managementul didactic al lucrărilor practice presupune din partea profesorului:

- i. respectarea timpului alocat – minimum 45 de minute, desfășurate în cadrul orei la clasă, minimum 15 minute sincron în cazul procesului educațional la distanță, sub supraveghere;
- ii. respectarea opticii subiectelor propuse – pornind de la cunoștințele însușite anterior de elevi sau care urmează să fie însușite în timpul desfășurării lucrării practice;
- iii. asigurarea organizării și desfășurării lucrărilor practice, prin atenționarea asupra erorilor, greșelilor comise de către elevi în timpul realizării;
- iv. informarea din timp a elevilor cu obiectivele lucrării, precum și cu importanța practică a ei (aplicabilitatea);
- v. elaborarea sarcinilor de lucru orientate spre formarea, dezvoltarea priceperilor, deprinderilor practice, atitudinilor, conform cerințelor curriculare;
- vi. aplicarea lucrului diferențiat, pentru a implica în activitate toți elevii;
- vii. reorientarea strategiilor în cazul procesului educațional la distanță;
- viii. selectarea adecvată a competenței vizate și a tipului de lucrare practică.
- ix. Rezultatele obținute la lucrarea practică se apreciază cu note și se înscriu în catalogul școlar, fiind argument pentru calcul la încheierea mediilor semestriale, conform prevederilor *Regulamentului privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar, aprobat prin Ordinul MECC nr. 70 din 30.01.2020*. Pentru elevii cu CES se va folosi aceleași criterii de evaluare, dar aplicat în baza planului educațional individualizat (PEI).
- x. Notele de la lucrările practice se înscriu în catalog la data efectuării acestora, în termen de cinci zile lucrătoare.

N.B. Aspecte metodologice și didactice privind tipologia lucrărilor practice enumerate, cu exemple de conținuturi, pot fi găsite în *Ghidul de implementare a curriculumului, ediția 2019*.

Agenda activităților educaționale de promovare a educației geografice în învățământul general:

- ✓ desfășurarea activităților extracurriculare consacrate „Zilei mediului”, „Zilei Pământului”;
- ✓ participarea, încadrarea elevilor/instituției de învățământ în:
 - a) proiecte devenite tradiționale în învățământul secundar general, cum ar fi „Eco-școala” sau „Biomasa”, care dispun de o coordonare științifică exterioară și presupun realizarea unor activități de colectare a diferitor materiale, de economisire și protecție a resurselor mediului înconjurător;

- b) proiecte cu tematică referitoare la elementele orizontului local, cum ar fi „Geografia localității natale”, ce contribuie la stimularea percepției geografiei locale și a localității/microsectorului în cadrul raionului/municipiului într-un mod conexe;
- c) Concursul Național: **Mediul și dezvoltarea durabilă**;
- d) Orele opționale din aria curriculară *Educație socio-umanistică*, recomandate de MECC în *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2020-2021* (ordinul MECC nr.396/2020).

III. Aspecte didactice și de management curricular la disciplină

În atenția comunității educaționale a profesorilor de geografie: în anul de studii 2020-2021 se recomandă:

- **tematici de cercetare profesională:**

- *Curriculumul național la disciplină, ediția 2019: contexte de implementare.*
- *Practici de valorificare eficientă a resurselor TIC la Geografie în diverse contexte de organizare a procesului educațional.*
- *Utilizarea instrumentelor web în procesul educațional la geografie.*
- *Evaluarea în bază de competențe la Geografie: aspecte practice și de corelare a instrumentelor curriculare;*
- *Instrumentele evaluării competențelor la geografie versus finalități;*
- *Normarea eficientă a temelor pentru acasă la geografie, în vederea asigurării calității procesului de predare-învățare-evaluare.*

Tematicile de cercetare sugerate vor avea rolul **de extindere a experiențelor didactice și metodologice** în activitatea Comisiilor metodice din instituțiile de învățământ, raionale/ municipale precum și în activitatea responsabililor de procesul educațional la Geografie din cadrul Organelor locale de specialitate din domeniul învățământului (OLSDI).

În scopul asigurării organizării procesului educațional la Geografie, în anul curent de studii, **directorul adjunct din cadrul instituțiilor de învățământ secundar general, coordonator la disciplină, va respecta următoarele aspecte:**

- monitorizarea organizării procesului educațional la disciplină, asigurând calitatea realizării lui, atât la clasă, cât și în cazul organizării învățământului la distanță;
- verificarea și coordonarea proiectelor de lungă durată la disciplină, în corespundere cu *Reperetele metodologice de organizare a procesului educațional la Geografie*;
- verificarea proiectelor didactice, punând accent pe continuitatea implementării curriculumului prin consolidarea/recuperarea unităților de conținut din perioada instruirii la distanță;
- coordonarea planurilor de recuperare a conținuturilor curriculare, elaborate de cadrele didactice, pentru elevii aflați în afara învățământului la distanță în perioada martie-mai 2020;
- evaluarea calității demersului educațional la disciplină prin asistențe la orele desfășurate la clasă/la distanță - sincron;
- Asigurarea funcționalității unui sistem instituțional de evaluare la disciplină, prin monitorizarea realizării în mod ritmic a evaluării produselor curriculare pe parcursul semestrelor; prin elaborarea orarului evaluărilor sumative la disciplină, în vederea neadmiterii desfășurării a două probe de evaluare într-o zi la aceeași clasă; prin validarea instrumentarului de evaluare sumativă aplicat la clasă/la distanță;
- asigurarea organizării etapei locale a olimpiadelor/concursurilor la disciplină;
- coordonarea și monitorizarea activității Comisiei metodice la nivel de instituție școlară, inclusiv, planificând activități de dezvoltare a competențelor digitale a cadrelor didactice la disciplină.

III.1. Sugestii privind proiectarea didactică

Procesul instructiv-educativ este o activitate complexă, conștientă, sistematică și organizată, orientată spre realizarea unor obiective concrete și spre dobândirea de competențe.

În acest sens, **activitatea de proiectare** a procesului educațional constituie premisă și condiție în asigurarea eficienței învățării, implicând:

- ✓ cunoașterea conținutului actelor normative școlare de tip reglator, specifice disciplinei;
- ✓ analiza competențelor specifice vizate prin învățarea *Geografiei*;
- ✓ raportarea conținuturilor curriculare la *Standardele de eficiență a învățării la Geografie*;
- ✓ eșalonarea conținuturilor curriculare conform domeniilor de conținut: *Limbajul geografic; Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici; Relațiile cauzale dintre componentele mediului geografic; Atitudine și comportament privind mediul geografic*;
- ✓ selectarea formelor de organizare a procesului de predare-învățare-evaluare pornind de la recomandările didacticii contemporane;
- ✓ asigurarea parcursului acțional clar privind modul de realizare a curriculumului scris.

Proiectarea didactică la disciplină va fi elaborată în baza unităților de învățare, concepute logic conform principiului de predare specific ciclului de școlaritate și va prevedea suplimentar activitatea de consolidare/recuperare a conținuturilor curriculare la geografie învățate în perioada desfășurării procesului educațional la distanță (martie-mai 2020).

În condițiile actualului context epidemiologic de COVID-19 procesul educațional la *Geografie* va fi proiectat și organizat conform aspectelor specifice stipulate în *Reglementările speciale privind organizarea procesului de studii în contextul epidemiologic COVID-19 pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar* și anume:

- ✓ elaborează un **raport** cu referire la realizarea curricula disciplinare pe durata organizării procesului educațional la distanță, conform pct. 8 din *Reglementările organizaționale speciale privind finalizarea în condiții de carantină a anului de studii 2019-2020 în învățământul general* (ordinul nr.427/2020);
- ✓ desfășoară **evaluare de diagnosticare** (clasele VI-IX și XI-XII, la primele lecții) care are drept scop estimarea **gradului de realizare** a unităților de competență proiectate la disciplină pe durata învățământului la distanță (organizat în anul de studii 2019-2020);
- ✓ proiectează un **program individual la disciplină per clasă** ce include activități de consolidare/aprofundare/recuperare (la necesitate) a unităților de competență în baza conținuturilor curriculare proiectate în anul precedent de studii pentru perioada martie – mai 2020).

Durata perioadei de consolidare/aprofundare/recuperare pentru fiecare clasă este stabilită de cadru didactic în funcție de context (accesul și participarea elevilor la învățământul la distanță în perioada martie-mai 2020, precum și rezultatele primei evaluări inițiale).

Pe durata perioadei de consolidare/aprofundare/recuperare, **elevii nu se notează**.

- ✓ desfășoară la finalizarea perioadei de consolidare/aprofundare/ recuperare, **a doua evaluare inițială**, care va stabili nivelul de pregătire a elevilor în acest moment (urmare a perioadei consolidare/aprofundare/recuperare), asigurând „continuitatea” în asimilarea unui ansamblu de cunoștințe și formarea unor capacități, când ceea ce urmează a fi învățat se întemeiază pe ceea ce a fost însușit.

În Anexele 1-6 sunt formulate modalități de inserție a activităților de recuperare/consolidare/aprofundare a conținuturilor curriculare studiate în perioada organizării PED

(martie-mai 2020) – vezi activitățile recomandate per-clasă în **Anexele 1 – 6**. O altă modalitate poate fi și parcurgerea integrată a conținuturilor curriculare **Anexa nr.7**, la decizia cadrului didactic;

În atenția cadrelor didactice!

În clasa a V-a și a X-a nu vor fi realizate activități de recuperare/consolidare/aprofundare a conținuturilor curriculare studiate în perioada organizării PED (martie-mai 2020).

- ✓ Aplicarea proiectării în baza unităților de învățare exclude obligativitatea proiectului zilnic la geografie. Proiectarea zilnică poate fi aplicată la decizia cadrului didactic, cu excepția tinerilor specialiști, cadrelor didactice fără grad didactic și cu grad didactic doi, pentru care proiectarea demersului didactic este obligatoriu ([Ordinul MECC nr.1467/2019](#), *Cu privire la modificarea și completarea Nomenclatorului tipurilor de documentație școlară*). Este important ca, prin parcurgerea acestor etape, în cadrul unei unități de învățare, să se obțină formarea unor secvențe de competențe. Proiectul didactic realizat în baza unităților de învățare presupune ca fiecărei lecții din cadrul unității de învățare să-i corespundă una din etapele menționate sau se acceptă trecerea prin toate cele trei etape la fiecare lecție. **Anexa nr. 8** face trimitere la un model de proiect didactic cu exemple de includere a activităților de consolidare și recuperare;
- ✓ La elaborarea demersului didactic (*pentru orele cu durată redusă*), se recomandă revizuirea cadrului **ERRE** (*Evocare-Realizarea sensului-Reflecție-Extindere*) al lecției sau cadrului simplificat al **ERRE – FSA** (*Familiarizare-Structurare-Aplicare*) și anume: prin reducerea timpului alocat etapei de *Evocare* accentul fiind pus pe *Realizarea sensului*, păstrarea fără modificări a etapei *Reflecția*, iar *Extinderea* se propune elevilor pentru realizare atât în formatul on-line, cât și ca sarcini pentru acasă (*vezi modelul de mai jos pentru durata lecției de 35 de minute*).

Cadrul învățării	Elemente de reconsiliere	Activități - cadru didactic	Timp/ forma de organizare/ Strategii didactice
Evocarea	Care este subiectul? (identificarea) Ce știi deja despre el? (scrierea pe tablă/tabla interactivă/Jamboard-GSuite) Ce aștept, vreau și/sau ar trebui să aflu despre el (scrierea pe tablă/tabla interactivă/Jamboard-GSuite) De ce ar trebui să aflu aceste lucruri? (motivația)	Stabilirea conexiunilor cu cunoștințele anterioare: activități individuale și în echipe; Reactualizarea cunoștințelor anterioare: activități frontale.	3 minute, sincron sau la clasă Metode: Scriere liberă, Brainstorming, Gândiți/Lucrați în perechi/Comunicați
Realizarea sensului	Ce înțeleg din aceste informații noi? Conștientizarea noilor conținuturi. Monitorizarea propriei înțelegeri.	Motivarea elevilor pentru învățare; Specificarea sarcinii de învățare; Distribuirea textelor/materialelor Timp de activitate individuală; Organizarea cunoștințelor noi: activitate frontală. <i>Activitatea de consolidare/ recuperare a conținuturilor curriculare la geografie predate în perioada învățământului la distanță (martie-mai 2020).</i>	15-20 minute, sincron sau la clasă Metode: SINELG, Știu-Vreau să știu- Am învățat; Colțurile, Studiul de caz, Problematizarea, Ciorchine

Reflec- ție	Ce am aflat? Ce mi se pare mai important? (extragerea informațiilor importante care nu au fost menționate în etapa de evocare) Ce semnificație au pentru mine noile cunoștințe? De ce cred asta (reacție la răspunsurile elevilor) Cum integrez noile cunoștințe în sistemul vechilor cunoștințe)	Specificarea activităților individuale Timp pentru activitatea individuală, în perechi sau frontală	5 - 10 minute, sincron sau asincron, pe platforma studii.md, google classroom ș.a. Metode: Bulă dublă, Diagrama Venn, Turul galeriei; Reuniunea Panel ș.a.
Extinder e	- Definitivarea ciclului de cunoștințe, capacitatea de aplicare în condiții noi, aplicații practice	Aprecierea nivelului de aplicare a competențelor formate de către elevi	2-3 minute, sincron sau asincron

La elaborarea oricărui model de macroproiectare la *Geografie*, se va ține cont în continuare de următoarele aspecte:

- ✓ corelarea adecvată a competențelor specifice și a unităților de competență (sub-competențe) cu conținuturile vizate și activitățile de învățare;
- ✓ stabilirea logicii succesiunii și eșalonării în timp a parcurgerii unităților de conținut;
- ✓ stabilirea unui sistem de evaluare complex.

Cerințe unice la elaborarea paginii de titlu a proiectării didactice:

1. denumirea instituției de învățământ;
2. numele și prenumele profesorului;
3. anul de studii, clasa, tipul MODELULUI planului-cadru;
4. numărul de ore (pe semestru, anual);
5. numărul de evaluări, lucrări practice (pe semestru, anual);
6. discutat la ședința Comisiei metodice (numărul procesului-verbal);
7. coordonat de directorul adjunct;
8. aprobat de directorul instituției.

III.2. Sugestii metodologice privind procesul de predare-învățare

- În vederea organizării unei instruiți moderne, prin intermediul *Geografiei școlare*, sunt recomandate:
- Aspecte metodologice și didactice privind utilizarea TIC la lecțiile de geografie ce se regăsesc în *Sugestii metodologice privind organizarea procesului educațional la geografie, anul de studii 2015-2016*.
 - Strategiile de formare a competențelor la disciplină necesită o cunoaștere și o selectare adecvată, sugestiile în acest sens venind prin *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la geografie, anul de studii 2016-2017* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_ro_2016-2017_final.pdf).
 - Valorificarea Internetului în procesul educațional la geografie sau Utilizarea corectă a TIC în formarea și evaluarea competențelor specifice la geografie, în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la Geografie, anul de studii 2017-2018* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_ro.pdf).
 - Eficientizarea temelor pentru acasă la geografie în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la Geografie, anul de studii 2018-2019* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/19_geografie_ro_2018-2019_final.pdf).

Profesorul de geografie trebuie să conștientizeze că are roluri multiple în procesul de predare-învățare-evaluare: de transmițător de cunoștințe, ghid, sfătuitor, colaborator sau chiar receptor de informații din partea elevilor. În calitate de cadru didactic, el trebuie să realizeze activități didactice care să stimuleze o învățare conștientă și activă, utilizând noile mijloace ale tehnologiei informației și recomandările Ghidului de implementare a curriculumului la disciplină, inclusiv și în condiții de proces educațional la distanță.

O soluție care și-a validat deja potențialul pedagogic și care a început să fie valorificată tot mai mult în instruire este învățarea electronică.

Învățarea electronică (e-learning) este o formă interactivă și cvasi-autonomă de acces la cunoaștere fără medierea profesorului, doar cu ghidarea lui, bazată pe demersuri cvasi-autonome de informare și de prelucrare a informațiilor, pe o învățare în ritm propriu, realizată, practic, prin observare, experimentare și descoperire, grație utilizării computerului conectat la Internet și multimedia.

Referindu-ne la accepțiunea extinsă a conceptului de e-learning, precizăm faptul că el a cunoscut o extensiune accentuată, suprapunându-se peste sintagme cum ar fi: instruire asistată/mediată de computer, digital/mobile educațional, instruire multimedia, învățământ electronic, învățământ online, educație online, învățământ la distanță etc.

În condiția realizării procesului educațional la distanță cadrele didactice, în dependență de accesul elevilor la diverse platforme/mijloace TIC și disponibilitatea lor de utilizare, stabilesc la propria decizie/sau la indicația administrației instituției de învățământ platformele de desfășurare a procesului educațional la disciplină: ZOOM, G Suite (Google Classroom, Google Meet, Google Docs, Google Calendar etc.), Viber video, conferințe Messenger, conferințe Skype ș.a. La nivel de instituție se va stabili timpul de lucru pentru o lecție în regim sincron sau asincron, durata intervențiilor sincron (Google Meet, Viber video, conferințe Messenger, conferințe Skype, Facebook Live etc.) - vor fi până la 25 minute. În regim asincron elevilor se va propune sarcini de învățare independente în contextul lecțiilor desfășurate în regim sincron. La platformele/mijloacele TIC se adaugă instrumente și aplicații online recomandate pentru activități de învățare (ex.: Kahoot, Padlet, Bubbl.us, Dotstorming, Wordwall etc.), precum și platforma eTwinning pentru proiecte complexe și utilizarea resurselor educaționale deschise cum ar fi siteuri cu informații și ilustrații, biblioteci online, simulări, softuri educaționale, laboratoare virtuale, muzee virtuale, Learning Apps etc.

În continuare se va respecta *Instrucțiunea privind managementul temelor pentru acasă în învățământul primar, gimnazial și liceal* (Ordinul MECC nr. 1249/2018). Materialele didactice utilizate în procesul educațional la distanță se vor baza pe manualele școlare aprobate de MECC, care pot fi utilizate în format digital în cadrul activităților de predare-învățare-evaluare online <http://ctice.gov.md/manuale-scolare> și recomandabil pe materialele didactice (lecțiile filmate și resursele educaționale deschise) postate pe platforma educațională- <http://www.educatieonline.md/>. Cadrele didactice vor proiecta demersul educațional la distanță în baza curriculumului la disciplină, selectând resurse informaționale digitale/ suporturi didactice pentru lecțiile la distanță, conform proiectului de lungă durată, aprobat la începutul anului școlar.

În realizarea procesului educațional la distanță, cadrele didactice vor aborda elevul ca subiect al educației, combinând activități de predare sincron cu activități de predare asincron, activități ghidate, semi-ghidate, de lucru independent, lucru individual și în grup; vor folosi o varietate de metode și tehnici de predare interactivă, centrate pe elev, pe interesele și nevoile acestuia; vor exclude situațiile în care elevul rămâne un simplu spectator /consumator de informație, elevul fiind implicat activ în proces, în corespundere cu specificul de vârstă: să vizioneze/ audieze materiale video/audio, să realizeze activități interactive online, să studieze din cărți digitale, să elaboreze conținuturi digitale, de exemplu, postere/ colaje digitale, hărți conceptuale online, proiecte de cercetare în format digital etc.

Învățământul la distanță reprezintă o formă alternativă de organizare a procesului educațional, care admite interacțiunea cadru didactic-elev, elev-cadru didactic, elev-elev, elev-elevi la distanță, reflectându-se în finalități, conținuturi, strategii didactice și forme de organizare.

Proiectarea procesului de predare-învățare prin învățarea electronică va presupune utilizarea unei combinații de metode de instruire:

Metode expositive - care pun accentul pe transmiterea de noi cunoștințe. Acestea includ:

- Prezentări (conținuturi de învățare simple, cum ar fi documente și prezentări Power Point, fără interactivitate);
- Studii de caz, exemplificări (analiza unor exemple), demonstrația (e-Lecții interactive folosind text, imagini, audio, animații, activități practice, întrebări și feedback);
- Prezentări făcute de un expert care sunt difuzate în timp real sau înregistrate. Lecțiile pot să fie înregistrate atât în formate video cât și audio (podcast-uri).
- Webinarul sau clasa virtuală – Profesorul prezintă conținutul clasei de elevi conectați la platformă în același timp. Elevii pot interacționa cu profesorul, pot pune întrebări și primi feedback folosind conferință video, conferință audio sau chat.

Metode aplicative - care pun accentul pe învățarea activă și achiziționarea cunoștințelor procedurale: demonstrația cu aplicații practice concrete, exerciții bazate pe cazuri sau scenarii concrete, jocul de rol, simulările, investigația ghidată, proiectele.

- Lecții electronice interactive, folosind o combinație de animații și simulări (bazate pe o secvență de operații) care le permit elevilor să interacționeze cu sistemul și să primească feedback cu privire la acțiunile sale.
- Clasa virtuală în care profesorul prezintă aplicația folosind instrumente de transfer de aplicații și permite elevilor să preia controlul aplicației pentru a o practica.

Metode de colaborare - care accentuează dimensiunea socială a învățării și implică elevii în efectuarea sarcinilor într-un mod colaborativ. Acestea includ discuții ghidate online, învățarea prin cooperare și tutorat de la egal la egal.

- Forumuri de discuții, e-mailuri, chat-uri și conferințe audio sau video pentru comunicarea dintre elev și profesor. Resurse de tip Wiki, bloguri și documente partajate pentru prezentarea rezultatelor.

Fiecare metodă poate fi aplicată în diferite formate, folosind diferite tipuri de multimedia. De exemplu, o prezentare poate fi livrată ca fișier Power Point sau ca prezentare video înregistrată (sau live). O discuție/dezbatere online poate fi realizată pe un forum de discuții sau printr-un apel Skype, Zoom sau Google Meet.

IV. Curriculum evaluat

Evaluarea rezultatelor școlare se realizează în conformitate cu *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar, (Ordinul MECC nr. 70/2020)*.

Din perspectiva analizei relației curriculum-evaluare, se poate considera că procesul de evaluare este fundamentat pe un ansamblu de **principii de evaluare**, cum ar fi:

- ✓ principiul validității;
- ✓ principiul fiabilității;
- ✓ principiul echității;
- ✓ principiul transparenței;
- ✓ principiul confidențialității;
- ✓ principiul respectului părților participante.

Tehnologia unei evaluări fondate la geografie trebuie să respecte, integral sau cel puțin parțial, relația:

- ✓ *competență – standard care urmează să fie evaluat;*
- ✓ *obiectiv de evaluare – matrice de specificație;*
- ✓ *forma de evaluare – proba și sarcinile;*
- ✓ *barem analitic de apreciere – grilă de evaluare;*
- ✓ *mod de scorare – convertirea punctajului acumulat în notă.*

Evaluarea rezultatelor învățării la *Geografie* are drept scop determinarea nivelului de dezvoltare a competențelor specifice și a unităților de competență/sub-competențelor la disciplină; în acest sens, profesorul va proiecta activitatea de evaluare concomitent cu proiectarea demersului de predare-învățare, incluzând următoarele tipuri de evaluări:

- ✓ **evaluarea inițială** (obligatorie pentru fiecare clasă la începutul anului școlar cu o durată minimum de 15-25 minute) se organizează în formă scrisă, orală sau practică, decizia privind forma de desfășurare aparținând cadrului didactic;
- ✓ **evaluarea curentă/formativă**, ce presupune evaluarea prezentărilor PPT, a posterelor, portofoliilor și altor produse școlare specifice pe tot parcursul unității de învățare;
- ✓ **evaluarea sumativă**, ce presupune finalul fiecărei unități de învățare.

Rezultatele obținute la evaluarea inițială nu se trec în catalog, servind ca repere pentru măsurarea progresului elevilor.

Numărul de evaluări sumative pe durata unui semestru este egal cu numărul de unități de învățare proiectate.

În atenția cadrelor didactice: În clasa a V-a, în vederea asigurării tranziției graduale de la evaluarea criterială prin descriptorii (în ciclul primar) la sistemul de evaluare și notare (în ciclul gimnazial), pe durata lunilor septembrie-octombrie, rezultatele învățării nu vor fi apreciate cu note. (*pct. 45,46 al Regulamentului privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar*) profesorul aplicând descriptorii din *Anexa nr. 9*. De asemenea pe durata lunilor noiembrie-decembrie nu se vor înregistra în catalogul școlar notele insuficiente la evaluările sumative, cadrele didactice realizând repetat proba de evaluare cu același grad de complexitate. Se recomandă diversificarea instrumentelor și formelor de evaluare prin adaptarea acestora contextelor de învățare ce reies din Modelul de activitate adoptat la nivel de instituție.

NB! Pentru clasa a V-a *Lucrarea practică „Orientarea în orizontul local” nu va fi apreciată cu notă. Iar prima Evaluare sumativă se va realiza în luna noiembrie.*

Calificativele se vor anunța elevilor oral fără a se introduce în catalogul școlar.

Componenta evaluare la disciplină va fi realizată în baza instrumentarului didactic aprobat – *Standardele de eficiență a învățării și Referențialul de evaluare*, ce permite determinarea performanțelor realizate în învățarea, explorarea și interpretarea fenomenelor geografice.

Pentru ciclul liceal, tezele semestriale la geografie se stabilesc anual, conform ordinului MECC, solicitând din partea profesorului respectarea cadrului prestabilit – elaborarea și prezentarea în termen conducerii instituției de învățământ a următoarelor instrumente de evaluare:

- i. matricea de specificație (o singură matrice de specificații pentru toate variantele de teste elaborate);
- ii. obiectivele de evaluare (corelate cu competențele/unităților de competență/subcompetențele evaluate);
- iii. testul pentru teză (nu mai mult de două variante de test pentru o clasă);
- iv. baremul de corectare pentru fiecare variantă de test;

v. schema de convertire a scorurilor în note este alcătuită doar după ce testele sunt verificate de către profesor. Schema este aprobată de conducătorul instituției de învățământ.

Testul ca instrument de evaluare poate fi aplicat la realizarea diferitor tipuri de evaluări după momentul desfășurării. Se utilizează predominant la evaluările inițiale și sumative, iar recomandat ca structură pentru clasele de liceu este modelul de test pentru examenul de BAC, publicat anual pe www.aeeedu.md.

Exemple de activități de evaluare utilizate în cadrul învățământului la distanță: <https://forms.gle/qvYmbfXiFdqa8oTm7>

V. Temele pentru acasă la geografie

Pentru eficientizarea temelor pentru acasă la geografie se respecta *Instrucțiunea privind managementul temelor pentru acasă, în învățământul primar, gimnazial și liceal*, ordinul MECC nr. 1249 din 22.08.18. (https://mecc.gov.md/sites/default/files/instructiune_teme_pentru_acasa.pdf)

Recomandări generale la nivelul disciplinei Geografie:

Volumul temelor pentru acasă la geografie nu trebuie să depășească 1/3 din volumul sarcinilor realizate în clasă, pe parcursul lecției.

La *formularea temelor pentru acasă* profesorul va ține cont de:

- indicarea algoritmului de realizare a temei pentru acasă în corespundere cu tipurile de sarcini;
- motivarea elevilor pentru realizarea temelor (stimularea curiozității, exersarea abilităților, autoevaluarea, promovarea evaluării reciproce);
- diferențierea sarcinilor pornind de la nivelul de dezvoltare a colectivului de elevi și de la diversele niveluri de cunoaștere (de la reproducere la creativitate).
- selectarea tipurilor de sarcini în corespundere cu aspectele procesului educațional (asimilarea conținutului, formarea unităților de competență și respectiv a competențelor specifice ale disciplinei pentru treapta de gimnaziu și liceu) și cu particularitățile de vârstă ale elevului;

În perioada de vacanță, după probele de evaluare sumativă, în zilele de activități transdisciplinare, temele pentru acasă sunt interzise, precum și pentru clasa a V-a pe parcursul lunii septembrie-octombrie.

Se recomandă alternarea temelor clasice, tradiționale cu cele cu caracter practic-aplicativ, legate de viața reală (proiecte, machete), respectându-se preferințele și interesele elevilor. Se va face diferențiere între teme zilnice și teme cu termen lung de realizare (săptămânal, bilunar, lunar, semestrial).

Evaluarea temei pentru acasă se va realiza, de regulă, la fiecare lecție (în cazul învățământului clasic la clasă), ≈ 10 minute (doar tema de acasă), recomandându-se aplicarea unor tehnici de lucru în perechi sau în grupuri mici, încurajând elevii să se autoevalueze și să se evalueze reciproc, propunându-se, la necesitate, exerciții de corecție și recuperare, în cazul procesului educațional la distanță se va evalua aplicând platforma studii.md sau Google Classroom fiecare elev în parte, cu comentariile cadrului didactic pentru fiecare sarcină realizată. Evaluarea temelor pentru acasă se va face în raport cu propriile rezultate ale elevului, cu accent doar pe reușite, cu respect și apreciere pentru potențialul copilului. Se interzice strict acordarea de note insuficiente dacă elevul nu a realizat corect sau integral tema pentru acasă.

Se evaluează prin notă temele constituite din sarcini complexe, cu un grad sporit de dificultate, realizate, de regulă, de lungă durată (proiecte, lucrări practice/de investigație, etc).

Cadrul didactic va propune, în calitate de temă pentru acasă, exerciții din manualul școlar aprobat de Minister sau creează sarcini de sine stătător. Se interzice impunerea elevului de a realiza teme pentru acasă din suporturi didactice de alternativă, dacă elevul nu are acces la aceste surse.

Specificul temelor pentru acasă, pe parcursul unității de învățare, este centrat pe sarcini de aplicare și analiză. La sfârșitul unității de învățare și înaintea probelor de evaluare sumative se vor oferi teme pentru acasă cu caracter de sinteză și integrare.

Tipologia sarcinilor pentru temele de acasă la geografie:

- *exerciții de cunoaștere a informației:* explicarea/ definirea noțiunilor specifice; formularea enunțurilor cu caracter științific; caracteristici ale fenomenelor proceselor de referință disciplinei (de identificare și formulare a cauzelor, consecințelor); formularea asemănărilor și deosebirilor; exprimarea argumentată a opiniei vizavi de un eveniment/fenomen/proces geografic; exerciții de determinare a schimbărilor și a relațiilor de cauzalitate în corespundere cu conținuturile studiate;
- *exerciții de aplicare a diverselor tipuri de informații:* completarea hărților de contur; explicarea/interpretarea hărților tematice, diagramelor, statisticilor, schemelor, climogramelor, etc; completarea hărților tematice, diagramelor, tabelelor; studiu în baza vizitelor la instituții specializate;
- *exerciții de sinteză a diverselor tipuri de informații:* text argumentativ; eseu; proiecte educaționale.

Asigurarea didactică

În anul de studii 2020-2021, în scopul realizării procesului educațional la *Geografie*, rămân în vigoare sursele didactice enumerate detaliat în *Sugestiile metodologice de organizare a procesului educațional la geografie în anul de studii 2013-2014 și 2016-2017, 2018-2019*.

N.B. Pentru clasele a V-a-VI-a și a X-a-XI-a care vor implementa Curriculumul la geografie ediția 2019, manualele recomandate sunt:

Geografie generală, manual pentru clasa a V-a, P.Prunici, N. Rîmbu, Z. Calanda ș.a. Chișinău, Lumina, 2020.

Geografia fizică generală, manual pentru clasa a X-a, N. Volontir, A. Lungu, I. Boian, Chișinău, Litera Educațional, 2020.

Geografia continentelor și oceanelor, manual pentru clasa a VI-a, Natalia Odoleanu, Mariana Jioara, Larisa Ungureanu, Raisa Calmăș, Editura ARC, 2017.

Geografia umană a lumii, manual pentru clasa a XI-a, Sezont Ciubara, Zinaida Calanda, Maria Primenciuc, Editura Lumina, 2014.

Toate manualele școlare la disciplina Geografie aprobate de MECC, pot fi accesate și utilizate în format digital, pe <http://ctice.gov.md/manuale-scolare>.

Corina LUNGU, consultant principal, Direcția învățământ general,
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, grad didactic superior

Elena SOCHIRCĂ, conferențiar universitar, dr.,
Universitatea de Stat din Tiraspol, Facultatea de Geografie

Svetlana AXÎNTI, șef inspecție școlară, DGETS Chișinău,
profesor de geografie, LCI „PROMETEU-PRIM”, grad didactic superior

Elena BEREGOI, director, IPLT „Mihail Kogălniceanu”,
profesor de geografie, grad didactic superior

Anexa nr.1 - Recomandări pentru activitatea la clasă în luna septembrie, în clasa a VI-a (pentru clasa a V-a)

Finalități educaționale	Unități de conținuturi pentru recuperare/consolidare	Nr. de ore	Activități de învățare	
			pentru recuperare	pentru consolidare
<p>Elevul va putea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utiliza termenii geografici în diferite texte, în surse mass-media, reviste, emisiuni TV; - citi semnele convenționale pe un suport cartografic și grafic; - recunoaște situații-problemă ale mediului la nivel local; - descrie unele elemente, procese și fenomene geografice, observate direct și indirect, prin conexiuni interdisciplinare; - identifica elemente ale diversității naturale și culturale. 	<p>BIOSFERA, SOLUL ȘI SOCIETATEA UMANĂ A TERREI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Factorii care determină diversitatea lumii organice pe Terra. ➤ Solul: caracteristici generale. ➤ Zonele naturale: caracteristici generale. ➤ Populația Terrei. Rasele umane. ➤ Populația și așezările umane din Republica Moldova. ➤ Activitatea populației în agricultură, industrie și servicii: caracteristici generale. ➤ Procesele și fenomenele geografice de risc: dispariția speciilor de plante și animale. 	2	<ul style="list-style-type: none"> ✎ Expunerea, în cuvinte proprii, a principalelor noțiuni geografice: biosferă, sol, zonă naturală, populație, rasă umană; ✎ Utilizarea hărților tematice și a imaginilor în caracterizarea solului; ✎ Selectarea informației despre dispariția unor specii ale lumii organice și pandemii descrise în surse; ✎ Argumentarea rolului și a importanței biosferei și a solului pentru natură și societatea umană. ✎ Caracterizarea zonelor naturale aplicând algoritmizarea; ✎ Identificarea unor situații-problemă ale mediului din localitatea natală, prin observare directă și dirijată (poluare, procese și fenomene geografice de risc ș.a.). 	<ul style="list-style-type: none"> ✎ Elaborarea enunțurilor cu termenii geografici biosferă, sol, zonă naturală, populație, rasă umană; ✎ Exerciții de demonstrare a relației cauză-efecte pe exemplul factorilor care determină diversitatea lumii organice pe Terra; ✎ Argumentarea, prin exemple concrete a necesității protecției solurilor și a zonelor naturale; ✎ Propunerea de acțiuni concrete pentru protecția solului și a zonelor naturale. ✎ Exerciții de identificare a zonelor naturale pe hartă; ✎ Clasificarea activităților populației conform sectoarelor de activitate; ✎ Interpretarea imaginilor fotografice și materialelor grafice și cartografice în descrierea realității geografice a populației și a activităților umane din Republica Moldova; ✎ Discuții tematice privind diversitatea culturală a Terrei.

Anexa nr.2 - *Recomandări pentru activitatea la clasă în luna septembrie, în clasa a VII-a (pentru clasa a VI-a)*

Domeniu	Standarde de eficiență	Competențe specifice	Unități de conținuturi pentru recuperare/consolidare	Nr. de ore	Activități de învățare	
					pentru recuperare	pentru consolidare
Limbaj geografic	Analiza și explicarea caracteristicilor componentelor naturale și umane ale învelișului geografic, utilizând limbajul geografic	Explicarea fenomenelor și proceselor specifice mediului la nivel local, regional și global.	<p>AUSTRALIA ȘI OCEANIA, ANTARCTIDA</p> <p>- <i>Poziția fizico-geografică. Lucrare practică. Descrierea comparativă a poziției fizico-geografice a continentelor Australia și Africa.</i></p> <p>- <i>Unitățile structurale ale scoarței terestre.</i></p> <p>- <i>Evoluția geologică a teritoriului.</i></p> <p>- <i>Substanțele minerale utile. Relieful.</i></p> <p>- <i>Clima. Factorii de formarea climei.</i></p> <p>- <i>Zonele climatice. Apele.</i></p> <p>- <i>Zonele naturale.</i></p> <p>- <i>Populația și statele</i></p> <p>- <i>Antarctida-Particularitățile naturii</i></p>	2	 Caracterizarea componentelor naturale ale Australiei și Antarctidei după un algoritm dat;	 Elaborarea unui rezumat/sinteze cu referire la caracteristicile componentelor naturale ale Australiei și Antarctidei.
Relațiile cauzale dintre componentele mediului geografic	Argumentarea relațiilor cauzale dintre diferite componente, procese și fenomene naturale și umane sub aspect spațial	Identificarea relațiilor dintre componente, fenomene și procese naturale. Formarea comportamentului în raport cu natura pe baza cunoașterii relației <i>cauză – efect</i> .			 Argumentarea relațiilor cauză-efect dintre componentele mediului geografic ale Australiei și Antarctidei.	 Elaborarea unor concluzii proprii cu referire la legătura cauzală dintre componentele mediului geografic ale Australiei și Antarctidei.
Sistemă și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici	Elaborarea și interpretarea materialelor statistice, grafice și cartografice	Raportarea conținuturilor geografice la un suport cartografic și grafic. Citirea și interpretarea hărții geografice.			 Analizarea/interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici în explicarea particularităților componentelor mediului geografic ale Australiei și Antarctidei.	 Evaluarea realității geografice a Australiei și Antarctidei pornind de la un suport statistic, grafic, cartografic.
Atitudine și comportament privind mediul geografic	Demonstrarea și analiza problemelor mediului geografic și aplicarea cunoștințelor geografice în proiectarea măsurilor de soluționare la nivel local, regional și global	Aplicarea unor elemente din matematică, științe, tehnologie în studierea mediilor locale, regionale și globale, în rezolvarea unor probleme și situații din cotidian.			 Propunerea căilor de soluționare a problemelor mediului geografic și situațiilor din ale Australia și Antarctida	 Argumentarea propriei viziuni asupra necesității protecției patrimoniului natural din Australia și Antarctida

Limbaaj geografic	Analiza și explicarea caracteristicilor componentelor naturale și umane ale învelișului geografic, utilizând limbajul geografic	Explicarea fenomenelor și proceselor specifice mediului la nivel local, regional și global.	OCEANUL INDIAN	1	 Exerciții de descriere a oceanului conform algoritmului.	 Elaborarea unei Comunicări orale cu referire la caracteristicile oceanului.
Sistematizare a și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici	Elaborarea și interpretarea materialelor statistice, grafice și cartografice	Raportarea conținuturilor geografice la un suport cartografic și grafic. Citirea și interpretarea hărții geografice.			 Identificarea pe harta tematică a părților componente a oceanului Indian.	 Localizarea pe harta contur a părților componente ale oceanului Indian.
Relațiile cauzale dintre componentele mediului geografic	Argumentarea relațiilor cauzale dintre diferite componente, procese și fenomene naturale și umane sub aspect spațial	Identificarea relațiilor dintre componente, fenomene și procese naturale. Formarea comportamentului în raport cu natura pe baza cunoașterii relației <i>cauză – efect</i> .			 Enumerarea exemplelor de influență a oceanului asupra naturii țărmurilor continentelor din vecinătate.	 Aprecierea consecințelor influenței oceanului asupra naturii țărmurilor continentelor din vecinătate.
Atitudine și comportament privind mediul geografic	Demonstrarea și analiza problemelor mediului geografic și aplicarea cunoștințelor geografice în proiectarea măsurilor de soluționare la nivel local, regional și global	Aplicarea unor elemente din matematică, științe, tehnologie în studierea mediilor locale, regionale și globale, în rezolvarea unor probleme și situații din cotidian.			 Identificarea cauzelor apariției principalelor probleme ale Oceanului Indian.	 Propunerea măsurilor de soluționare a problemelor Oceanului Indian.

Anexa nr.3 - Recomandări pentru activitatea la clasă în luna septembrie, în clasa a VIII-a (pentru clasa a VII-a)

Domeniu	Standarde de eficiență	Competențe specifice	Unități de conținuturi pentru recuperare/consolidare	Nr. de ore	Activități de învățare	
					pentru recuperare	pentru consolidare
Limbaj geografic	Analiza și explicarea caracteristicilor componentelor naturale și umane ale învelișului geografic, utilizând limbajul geografic	Explicarea fenomenelor și proceselor specifice mediului la nivel local, regional și global.	EURASIA. POPULAȚIA ➤ <i>Populația Eurasiei.</i> ➤ <i>Statele</i> ➤ <i>Regionarea fizico-geografică a Eurasiei.</i>	2	✎ Exerciții de identificare a particularităților populației continentului, regiunilor fizico-geografice.	✎ Elaborarea unui rezumat/sinteze cu referire la particularitățile populației continentului, regiunilor fizico-geografice.
Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici	Elaborarea și interpretarea materialelor statistice, grafice și cartografice	Raportarea conținuturilor geografice la un suport cartografic și grafic. Citirea și interpretarea hărții geografice.			✎ Analizarea/interpretarea hărților tematiche cu referire la structura rasială și etnică a populației Eurasiei. ✎ Identificarea pe harta tematică a statelor, regiunilor fizico-geografice.	✎ Structurarea informației geografice sub formă de schemă, pornind de la un suport statistic, grafic, cartografic. ✎ Localizarea pe harta contur a statelor, regiunilor fizico-geografice.
Relațiile cauzale dintre componentele mediului geografic	Argumentarea relațiilor cauzale dintre diferite componente, procese și fenomene naturale și umane sub aspect spațial	Identificarea relațiilor dintre componente, fenomene și procese naturale. Formarea comportamentului în raport cu natura pe baza cunoașterii relației <i>cauză – efect</i> .			✎ Identificarea factorilor care au influențat repartiția spațială a populației în cadrul continentului.	✎ Argumentarea factorilor ce au determinat repartiția și densitatea neuniformă a populației în cadrul continentului.
Atitudine și comportament privind mediul geografic	Demonstrarea și analiza problemelor mediului geografic și aplicarea cunoștințelor geografice în proiectarea măsurilor de soluționare la nivel local, regional și global	Aplicarea unor elemente din matematică, științe, tehnologie în studierea mediilor locale, regionale și globale, în rezolvarea unor probleme și situații din cotidian.			✎ Relatarea informației din mass-media cu referire la problemele sociale ale popoarelor din cadrul continentului.	✎ Proiectarea măsurilor de soluționare a problemelor sociale ale popoarelor din cadrul continentului.

Limba geografic	Analiza și explicarea caracteristicilor componentelor naturale și umane ale învelișului geografic, utilizând limbajul geografic	Explicarea fenomenelor și proceselor specifice mediului la nivel local, regional și global.	CARACTERIZAREA OCEANELOR ➤ <i>Oceanul Arctic.</i> ➤ <i>Oceanul Atlantic.</i> ➤ <i>Oceanul Pacific</i>	2	✎ Exerciții de descriere a oceanului conform algoritmului.	✎ Elaborarea unei comunicări/prezentări cu referire la caracteristicile oceanelor.
Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici	Elaborarea și interpretarea materialelor statistice, grafice și cartografice	Raportarea conținuturilor geografice la un suport cartografic și grafic. Citirea și interpretarea hărții geografice.			✎ Identificarea pe harta tematică a părților componente a oceanelor.	✎ Localizarea pe harta contur a părților componente ale oceanelor.
Relațiile cauzale dintre componentele mediului geografic	Argumentarea relațiilor cauzale dintre diferite componente, procese și fenomene naturale și umane sub aspect spațial	Identificarea relațiilor dintre componente, fenomene și procese naturale. Formarea comportamentului în raport cu natura pe baza cunoașterii relației <i>cauză – efect.</i>			✎ Relatarea exemplelor de influență a oceanelor asupra naturii țărmurilor continentelor din vecinătate.	✎ Evaluarea consecințelor influenței oceanelor asupra naturii țărmurilor continentelor din vecinătate.
Atitudine și comportament privind mediul geografic	Demonstrarea și analiza problemelor mediului geografic și aplicarea cunoștințelor geografice în proiectarea măsurilor de soluționare la nivel local, regional și global	Aplicarea unor elemente din matematică, științe, tehnologie în studierea mediilor locale, regionale și globale, în rezolvarea unor probleme și situații din cotidian.			✎ Identificarea cauzelor apariției principalelor probleme ecologice a Oceanului Planetar.	✎ Elaborarea de proiecte individuale sau de grup privind soluționarea problemelor ecologice ale Oceanului Planetar.

Anexa nr.4 - Recomandări pentru activitatea la clasă în luna septembrie, în clasa a IX-a (pentru clasa a VIII-a)

Domeniu	Standarde de eficiență	Competențe specifice	Unități de conținuturi pentru recuperare/consolidare	Nr. de ore	Activități de învățare	
					pentru recuperare	pentru consolidare
Limbaaj geografic	Analiza și explicarea caracteristicilor componentelor naturale și umane ale învelișului geografic, utilizând limbajul geografic	Explicarea fenomenelor și proceselor specifice mediului la nivel local, regional și global.	<p>VEGETAȚIA. LUMEA ANIMALĂ ȘI SOLUL</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Vegetația naturală. Particularități generale.</i> ➤ <i>Tipurile de vegetație. Protecția lumii vegetale.</i> ➤ <i>Lumea animală. Particularități generale.</i> ➤ <i>Complexele faunistice. Protecția lumii animale.</i> ➤ <i>Solul. Factorii de formare a solului.</i> ➤ <i>Tipurile de sol. Protecția solului.</i> 	3	✍ Exerciții de caracterizare a tipurilor de vegetație, a complexelor faunistice, a tipurilor de sol după un algoritm.	✍ Elaborarea unui rezumat/sinteze cu referire la caracteristicile componentelor naturale.
Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici	Elaborarea și interpretarea materialelor statistice, grafice și cartografice	Raportarea conținuturilor geografice la un suport cartografic și grafic. Citirea și interpretarea hărții geografice.			✍ Analizarea/interpretarea organizatorilor cartografici în determinarea arealelor de răspândire a tipurilor de vegetație, complexelor faunistice, tipurilor de sol.	✍ Structurarea informației cu referire la componentele naturale, pornind de la un suport statistic, grafic, cartografic.
Relațiile cauzale dintre componentele mediului geografic	Argumentarea relațiilor cauzale dintre diferite componente, procese și fenomene naturale și umane sub aspect spațial	Identificarea relațiilor dintre componente, fenomene și procese naturale. Formarea comportamentului în raport cu natura pe baza cunoașterii relației <i>cauză – efect</i> .			✍ Identificarea relațiilor cauză-efect dintre factorii de formare și răspândire a lumii vegetale, lumii animale, solului.	✍ Argumentarea unor concluzii proprii cu referire la legătura cauzală dintre componentele naturale.
Atitudine și comportament privind mediul geografic	Demonstrarea și analiza problemelor mediului geografic și aplicarea cunoștințelor geografice în proiectarea măsurilor de soluționare la nivel local, regional și global	Aplicarea unor elemente din matematică, științe, tehnologie în studierea mediilor locale, regionale și globale, în rezolvarea unor probleme și situații din cotidian.			✍ Propunerea măsurilor de prevenire a influenței negative a omului asupra a lumii vegetale, lumii animale, solului.	✍ Argumentarea propriei viziuni asupra necesității protecției componentelor naturale.

Limbaaj geografic	Analiza și explicarea caracteristicilor componentelor naturale și umane ale învelișului geografic, utilizând limbajul geografic	Explicarea fenomenelor și proceselor specifice mediului la nivel local, regional și global.	ZONELE NATURALE ȘI ARIILE NATURALE PROTEJATE <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Zonele naturale.</i> ➤ <i>Problemele ecologice ale Republicii Moldova.</i> ➤ <i>Ariile naturale protejate.</i> 	1	 Exerciții de selectare /explicare a termenilor/noțiunilor geografici: silvostepă, stepă, arii protejate, rezervații științifice, rezervații peisagistice, monumente ale naturii.	 Elaborarea unei comunicări/prezentări cu referire la caracteristicile zonelor naturale, ariilor naturale protejate, problemelor ecologice din localitatea natală.
Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici	Elaborarea și interpretarea materialelor statistice, grafice și cartografice	Raportarea conținuturilor geografice la un suport cartografic și grafic. Citirea și interpretarea hărții geografice.			 Identificarea pe harta tematică a zonelor naturale/ariilor naturale protejate.	 Localizarea pe harta contur a zonelor naturale/ariilor naturale protejate.
Relațiile cauzale dintre componentele mediului geografic	Argumentarea relațiilor cauzale dintre diferite componente, procese și fenomene naturale și umane sub aspect spațial	Identificarea relațiilor dintre componente, fenomene și procese naturale. Formarea comportamentului în raport cu natura pe baza cunoașterii relației <i>cauză – efect</i> .			 Relatarea exemplurilor de interacțiune a componentelor naturii specifice zonei de silvostepă/sau zonei de stepă.	 Construirea schemei „Interacțiunea dintre componenții naturii” pe exemplul unei zonei naturale.
Atitudine și comportament privind mediul geografic	Demonstrarea și analiza problemelor mediului geografic și aplicarea cunoștințelor geografice în proiectarea măsurilor de soluționare la nivel local, regional și global	Aplicarea unor elemente din matematică, științe, tehnologie în studierea mediilor locale, regionale și globale, în rezolvarea unor probleme și situații din cotidian.			 Identificarea cauzelor apariției principalelor probleme ecologice din localitatea natală.	 Propunerea căilor de soluționare a problemelor ecologice din localitatea natală.

Anexa nr. 5 - Recomandări pentru activitatea la clasă în luna septembrie, în clasa a XI-a (pentru clasa a X-a)

Finalități educaționale	Unități de conținuturi pentru recuperare/consolidare	Nr. de ore	Activități de învățare	
			pentru recuperare	pentru consolidare
<p>Elevul va putea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utiliza noțiuni și concepte geografice specifice realității geografice în diferite situații de comunicare; - Explora mediile geografice ale Terrei aplicând auxiliare grafice și cartografice, precum și surse bibliografice; - Estima impactului unor situații-problemă ale realității geografice la nivel global; - Aprecia diversitatea naturală a patrimoniului geografic mondial. 	<p>BIOSFERA ȘI SOLUL</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Solul. Factorii de pedogeneză</i> ✓ <i>Principalele tipuri de sol pe Terra</i> ✓ <i>Procesele și fenomenele geografice de risc: dispariția unor specii ale lumii organice, pandemii</i> ✓ <i>Rolul biosferei și a solului în natură și pentru societatea umană</i> ✓ <i>Protecția biodiversității și a solurilor</i> 	2	<ul style="list-style-type: none"> ✎ Selectarea/Explicarea/Elaborarea enunțurilor cu termenii geografici: <i>sol, factor de pedogeneză, tip de sol biosferă, domeniu acvatic, domeniu continental, pandemie</i> etc. ✎ Utilizarea hărților tematice, a profilelor de sol, ilustrațiilor în caracterizarea tipurilor de sol; ✎ Selectarea informației despre dispariția unor specii ale lumii organice și pandemii descrise în surse; ✎ Argumentarea rolului și a importanței biosferei și a solului pentru natură și societatea umană. 	<ul style="list-style-type: none"> ✎ Elaborarea unui eseu privind protecția biodiversității în plan global; ✎ Exerciții de demonstrare a relației condiții-cauze-efecte pe exemplul degradării solurilor; ✎ Argumentarea, prin exemple concrete a necesității protecției biodiversității și a solurilor; ✎ Propunerea de acțiuni pentru protecția solului și a biodiversității, ca factori ce influențează bunăstarea economică a unui stat.
<p>Elevul va putea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utiliza noțiuni și concepte geografice specifice tipurilor de medii geografice în diferite situații de comunicare; - Explora mediile geografice ale Terrei aplicând auxiliare grafice și cartografice, precum și surse bibliografice; - Estima impactul unor situații-problemă ale mediilor geografice la nivel global - Explora relațiile dintre componentele mediului natural/geografic în baza unor conexiuni interdisciplinare. 	<p>Mediile geografice</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Mediul geografic: caracteristici generale;</i> ✓ <i>Mediile ecuatoriale și subecuatoriale</i> ✓ <i>Mediile tropicale și subtropicale</i> ✓ <i>Mediile temperate</i> ✓ <i>Mediile subpolare și polare</i> 	2	<ul style="list-style-type: none"> ✎ Selectarea/Explicarea/Elaborarea enunțurilor cu termenii geografici: <i>mediu geografic, mediu natural, mediu antropic, componente abiotice, componente biotice, tipuri de medii</i> etc. ✎ Caracterizarea unui tip de mediu geografic, analizând hărțile tematice din atlasul școlar, conform algoritmului; ✎ Realizarea conexiunilor interdisciplinare cu biologia și chimia cu privire la adaptările lumii vegetale și animale la diferite tipuri de medii geografice; 	<ul style="list-style-type: none"> ✎ Elaborarea unui eseu cu privire la un tip de mediu geografic/ Realizarea individuală a unei prezentări cu privire la un tip de mediu geografic. ✎ Structurarea tipologiei mediului geografic după anumite criterii; ✎ Formularea opiniilor/judecăților argumentate în baza suporturilor grafice și cartografice ce vizează modificările componentelor naturale în tipurile de medii geografice; ✎ Analizarea unor imagini, filme tematice, simulări cu privire la tipurile de medii geografice și stabilirea relațiilor dintre componentele mediilor geografice.

Anexa nr 6. - *Recomandări pentru activitatea la clasă în luna septembrie în clasa a XII-a (pentru clasa a XI-a)*

Domeniul	Standarde de eficiență	Competențe specifice	Unități de conținuturi pentru recuperare/aprofundare	Nr. de ore	Activități de învățare	
					pentru recuperare	pentru consolidare
Limbaaj geografic	Cunoașterea și utilizarea noțiunilor geografice	Colectarea, prelucrarea și interpretarea datelor și materialelor geografice	<p>CARACTERIZAREA ECONOMICO-GEOGRAFICĂ A REGIUNILOR ȘI STATELOR</p> <p><i>Asia (China, Japonia, India). America de Nord (Statele Unite ale Americii). America Latină (Brazilia). Africa (Republica Africa de Sud). Australia și Oceania (Uniunea Australiană)</i></p>	2	<p>✎ Exerciții de selectare /explicare a noțiunilor/termenilor geografici cu privire la regiuni și state – <i>poziție economico-geografică</i>; ;</p> <p>✎ Utilizarea limbajului geografic specific, în diferite contexte;</p>	<p>✎ Exerciții de utilizare a termenilor geografici în comunicări/eseuri cu referire caracterizarea economico-geografică a regiunilor și statelor;</p> <p>✎ Identificarea termenilor geografici în textele din manual și alte surse de informare</p>
Sistematizarea și interpretarea a organizatorilor statistici, grafici și cartografici	Sistematizarea și aplicarea în activitatea cotidiană a diferitor surse de informare geografice (texte, suporturi grafice și cartografice, materiale statistice, modele etc.).	Clasificarea unor elemente, obiecte geografice Interpretarea unor documente geografice			<p>✎ Exerciții de interpretare a materialelor grafice și cartografice (piramida vârstelor, diagrame circulare/în coloane care reflectă particularitățile economiei unui stat)</p> <p><i>De exemplu: Analizați structura populației economic active în diferite sectoare de activitate în Statele Unite ale Americii și China, studiind diagramele propuse</i></p>	<p>✎ Exerciții de analiză a informațiilor oferite de hărțile tematice cu referință la regiuni și state, de exemplu: <i>Analiza hărților tematice pentru evidențierea avantajelor și a dezavantajelor a poziției economico-geografice a unui stat;</i></p> <p>✎ Utilizarea algoritmului de caracterizare a unui stat</p>
Relații cauzale dintre componentele mediului geografic	Argumentarea relațiilor cauzale dintre diferite componente, procese și fenomene naturale și umane sub aspect spațial.	Construirea unui demers științific geografic			<p>✎ Identificarea unor situații-problemă ale mediului social-economic la nivel statal, regional și global, prin studierea diferitor surse de informații, de exemplu:</p> <p><i>Explicați o modalitate prin care Japonia a devenit unul dintre</i></p>	<p>✎ Emiterea unor judecăți de valoare cu privire la proiectele de soluționare a situațiilor-problemă ale mediului social-economic la nivel regional și global, ca rezultat al discuțiilor tematice/dezbaterilor.</p>

					<p><i>liderii mondiali în producția de oțel, deși țara are un grad redus de asigurare cu minereuri metalifere feroase</i></p>	<p>Realizarea unor investigații/proiecte integrate individuale și de grup ale mediului social-economic despre resursele naturale, populația și economia statelor lumii, în baza unui algoritm.</p>
<p>Atitudine și comportament privind mediul geografic</p>	<p>Demonstrarea și analiza problemelor mediului geografic și aplicarea cunoștințelor geografice în proiectarea măsurilor de soluționare la nivel local, regional și global.</p>	<p>Rezolvarea unor probleme abordate în temele studiate</p>			<p>✍ Exerciții de identificare a cauzelor și consecințelor unor evenimente /procese geografice studiate; De exemplu: <i>”După dezastrul din Japonia din 11 martie 2011, la centrala nuclearelectrică Fukushima, viitorul energiei nucleare este subiect de dispută în multe state. Deoarece instalațiile nucleare au capacitate mare, deșeurile produse și riscurile folosirii unui reactor nuclear fac ca energia nucleară să fie o alegere controversată.”</i></p>	<p>✍ Enumerarea componentelor patrimoniului cultural mondial, studiind diferite surse de informații, de exemplu : <i>”Elaborarea unui traseu turistic în Brazilia, cu evidențierea celor mai importante obiective ale patrimoniului cultural mondial”.</i></p>

Anexa nr. 7**Exemplu de Unități de conținut propuse pentru integrare în clasa a VI-a:**

Activitățile și produsele de învățare recomandate pot fi integrate la studierea UÎ Africa prin acordarea de timp suplimentar pentru etapa lecției Realizarea sensului, sau prin acordarea a două ore pentru Unitatea de conținut Zonele naturale și Populația Africii (cadrul didactic are libertatea repartizării numărului de ore pentru unitățile de conținut).

Nr.	Clasa	Unitatea de conținut	Clasa	Unitatea de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
1	a V-a	-Factorii care determină diversitatea lumii organice pe Terra.	a VI-a	UÎ Africa -Relieful. -Clima. Zonele climatice. - Apele de suprafață.	Selectarea elementelor geografice date conform unor particularități/criterii specifice (cu referire la relieful, clima, apele și specificul lumii organice din Africa). Exerciții dirijate de interpretare a reprezentărilor grafice și cartografice tematice;
2		-Solul: caracteristici generale.		-Zonele naturale.	Explicarea, cu cuvinte proprii, a sensului noțiunilor geografice: sol și zonă naturală; Clasificarea solurilor; Explicarea repartiției teritoriale a solurilor și a zonelor naturale, utilizând (Harta zonelor naturale și harta solurilor);
3		-Zonele naturale: caracteristici generale.			Descrierea, în scris sau oral, a unor zone naturale din Africa observate indirect;
4		-Populația Terrei. Rasele umane.		-Populația. Repartiția și densitatea populației. Structura rasială. Popoare, tradiții și obiceiuri. -Harta politică a Africii: aspecte generale.	Exerciții de identificare a elementelor geografice pe hartă (Repartiția și densitatea populației); Compararea diversității culturale (structura rasială) a realității geografice prin discuții tematice.
5		-Procese și fenomenele geografice de risc: dispariția speciilor de plante și animale.		-Procese și fenomenele geografice de risc: furtuni de nisip/praf, deșertificare, epidemii, malnutriție.	Explicarea relațiilor dintre componentele naturii și societatea umană; Relatarea unei situații-problemă a mediului studiat (stabilirea legăturii dintre deșertificare și dispariția speciilor de plante și animale).

Exemplu de Unități de conținut propuse pentru integrare în clasa a IX-a:

Domeniul	Standarde de eficiență	Competențe specifice	Conținuturi integrate		Activități de învățare pentru consolidare
			Pentru consolidare din clasa a VIII-a	Studiate în clasa a IX-a	
Limbaaj geografic	Analiza și explicarea caracteristicilor componentelor naturale și umane ale învelișului geografic, utilizând limbajul geografic	Explicarea fenomenelor și proceselor specifice mediului la nivel local, regional și global.	- Solul. Factorii de formare a solului. - Tipurile de sol. Protecția solului.	-Resursele de sol.	Explicarea noțiunilor geografice: sol, fertilitatea solului.
Relațiile cauzale dintre componentele mediului geografic	Argumentarea relațiilor cauzale dintre diferite componente, procese și fenomene naturale și umane sub aspect spațial	Identificarea relațiilor dintre componente, fenomene și procese naturale. Formarea comportamentului în raport cu natura pe baza cunoașterii relației <i>cauză – efect</i> .			Argumentarea relațiilor cauză-efect dintre tipurile de sol și valorificarea lor economică.
Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici	Elaborarea și interpretarea materialelor statistice, grafice și cartografice	Raportarea conținuturilor geografice la un suport cartografic și grafic. Citirea și interpretarea hărții geografice.			Identificarea tipurilor de soluri pe teritoriul Republicii Moldova, în baza analizei Hărții solurilor. - Elaborarea schemei <i>Tipurile și subtipurile de sol de pe teritoriul Republicii Moldova</i> , în baza analizei Hărții solurilor.
Atitudine și comportament privind mediul geografic	Demonstrarea și analiza problemelor mediului geografic și aplicarea cunoștințelor geografice în proiectarea măsurilor de soluționare la nivel local, regional și global	Aplicarea unor elemente din matematică, științe, tehnologie în studierea mediilor locale, regionale și globale, în rezolvarea unor probleme și situații din cotidian.			Propunerea acțiunilor de protecție a solurilor în localitatea natală

Exemplu de Unități de conținut propuse pentru integrare în clasa a XI-a:

Clasa	Unitatea de conținut	Clasa	Unitatea de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
a X-a	1. Biosfera și solul	a XI-a	Condițiile și resursele naturale	<p>Recuperare:</p> <p>Selectarea/Explicarea noțiunilor și conceptelor geografice; Aplicarea limbajului geografic în explicarea realității geografice naturale. Utilizarea hărților tematice în caracterizarea tipurilor de medii geografice; Localizarea unor elemente naturale pe suporturile cartografice tematice. <i>Exemplu:</i> Condițiile de utilizare a energiei solare și a celei eoliene pe tipuri de medii geografice. Avantajele și dezavantajele utilizării energiei eoliene în funcție de tipul de mediu geografic.</p> <p>Prezentarea relațiilor dintre componentele mediilor geografice, utilizând achiziții dobândite la biologie, chimie, fizică. <i>Exemplu:</i> adaptările lumii vegetale și animale la diferite condiții naturale.</p> <p>Consolidare:</p> <p>Construirea unor texte scrise și orale, utilizând limbajul geografic; Realizarea individuală a unei prezentări cu privire la tipurile de medii geografice Formularea opiniilor/judecăților argumentate în baza suporturilor grafice și cartografice ce vizează modificările componentelor naturale în tipurile de medii geografice; Analizarea unor imagini, filme tematice, simulări; Elaborarea unui proiect integrat de evidențiere a relațiilor dintre componentele mediilor geografice. <i>Exemplu:</i> Utilizarea hărților tematice (harta resurselor agroclimatice, harta zonelor geografice) pentru a scoate în evidență particularitățile resurselor agroclimatice în funcție de mediul geografic. <i>Exemplu:</i> Să se evidențieze asemănările și deosebirile dintre resursele agroclimatice din mediile geografice ecuatorial și subpolar/polar și să se determine cauzele deosebirilor.</p>
	2. Mediile geografice			

Anexa nr. 8

Exemplu de includere a activităților de consolidare și recuperare într-un proiect didactic:

Clasa a XI-a

Unitatea de învățare 2: CONDIȚIILE ȘI RESURSELE NATURALE

Unitatea de conținut: *Resursele biosferei. Resursele de sol.*

Competențe specifice	Unități de competențe
1. Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului;	1.2. Tipizarea elementelor, proceselor și fenomenelor social-economice conform anumitor criterii
2. Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic;	2.2. Caracterizarea componentelor social-economice, utilizând suporturi statistice, grafice și cartografice tematice
3. Explorarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană;	3.1. Deducerea relațiilor cauzale ale situațiilor-problemă ale mediului social-economic la nivel național, regional și global
4. Investigarea spațiului geografic prin conexiuni interdisciplinare, din perspectiva educației pe tot parcursul vieții.	4.1. Explorarea relațiilor dintre componentele mediului natural în baza unor conexiuni interdisciplinare;

Motivația: Elevii vor cunoaște importanța resurselor biosferei și a celor de sol și vor putea aplica anumite acțiuni care contribuie la protecția acestora.

Obiectivele operaționale. La sfârșitul lecției elevii vor fi capabili:

- O1 – să explice esența noțiunilor resursele biosferei, resursele de sol și fond funciar, bazându-se pe cunoștințele anterior acumulate;
- O2 – să identifice principalele componente ale resurselor biosferei, studiind informația oferită și textul din manual;
- O3 - să delimiteze principalele tipuri de soluri și repartiția lor teritorială, analizând harta tematică din atlasul; geografic școlar;
- O4 – să cerceteze o pădure de foioase în baza unor conexiuni interdisciplinare, utilizând diverse surse de informare.
- O5 - să manifeste interes pentru acțiunile necesare protecției resurselor biosferei și de sol, analizând studiile de caz propuse.

Activități de învățare (propuse de curriculum):

- 1.2. Sistematizarea elementelor, proceselor și fenomenelor social-economice după criterii cantitative și calitative;
- 2.2. Interpretarea datelor statistice cu privire la suprafața pădurilor, resursele de pajiști naturale și specii de animale; Argumentarea asemănărilor și deosebirilor dintre diferite tipuri de sol, analizând harta principalelor tipuri de soluri.
- 3.1. Identificarea unor situații-problemă ale mediului social-economic la nivel statal, regional și global, prin studierea diferitor surse de informații (despădurirea, deșertificarea, dispariția speciilor de plante și animale; Stabilirea relațiilor cauzale ale unor situații-problemă de caracter social-economic la nivel statal, regional și global.

Activități de învățare (propuse pentru consolidare și recuperare):

<i>Activități de învățare</i>	
<i>pentru recuperare</i>	<i>pentru consolidare</i>
<ul style="list-style-type: none"> Selectarea/Explicarea noțiunilor și conceptelor geografice – sol, factor de pedogeneză, tip de sol; Aplicarea limbajului geografic în explicarea realității geografice naturale cu privire la procesele și fenomenele geografice de risc: dispariția unor specii ale lumii organice, pandemiile. 	<ul style="list-style-type: none"> Construirea unor texte scrise și orale, utilizând limbajul geografic cu privire la rolul biosferei și a solului în natură și pentru societatea umană; Realizarea individuală a unei prezentări cu privire la protecția biodiversității și a solurilor;
<ul style="list-style-type: none"> Identificarea unor situații-problemă ale realității geografice în baza diferitor surse; Enunțarea propriilor ipoteze despre impactul unor situații-problemă asupra realității geografice; 	<ul style="list-style-type: none"> Analizarea situațiilor-problemă identificate prin formularea concluziilor specifice; Argumentarea propriilor opinii ce se referă la impactul proceselor/fenomenelor studiate asupra mediului natural;

Strategii didactice.

Metode și tehnici de lucru: brainstorming, discuție dirijată, problematizare, observare, studiu de caz.

Forme de lucru: individual, frontal, în pereche.

Resurse/materiale necesare: Harta resurselor forestiere mondiale, harta solurilor, imagini, fișe de lucru.

Noțiuni-cheie: resurse naturale, fond funciar.

Demersul didactic

Secvențele didactice	Ob	Tehnologia realizării și conținuturi vizate	Timp	Resurse procedurale	Conexiunea inversă
Evocare	O1	<p>1. Profesorul prezintă imaginea de mai jos, iar elevii timp de 2-3 minute scriu ceea ce își imaginează cu referință la imaginea</p> <p>prezentată. după caz concluzionează despre cele expuse</p> <p>2. Solicită elevilor explicarea cu cuvinte proprii a noțiunilor la temă</p> <p><i>Recuperare/Consolidare:</i> Enumerați trei factori care au</p>	7'	<p>Tehnica Bliț</p> <p>Discuție dirijată Activitate frontală</p> <p>Expunere, discuția dirijată</p> <p>Observarea Expunerea</p>	<p>Elevii se implică în desfășurarea tehnicii de lucru, sunt atenți la imaginea expusă, se mobilizează pentru discuția dirijată.</p> <p>Elevii expun pe rând noțiunile și factorii, sunt atenți la comentariile colegilor și a profesorului</p>

		determinat dispariția unor specii de plante/animale pe Glob.			
Realizarea sensului	O2- O3	<p>1. În vederea cunoașterii componentelor biosferei și a resurselor de sol se propune:</p> <p>Lucrul în grup:</p> <p>I Grup – Identificați prin 3 exemple importanța resurselor biosferei pentru activitatea umană a Terrei;</p> <p>II Grup – Identificați prin 3 exemple importanța resurselor biosferei pentru economia R. Moldova;</p> <p>III Grup – Identificați prin 3 exemple importanța resurselor de sol în activitatea umană a Terrei;</p> <p>IV Grup - Identificați prin 3 exemple importanța resurselor de sol pentru economia R. Moldova;</p> <p>Recuperare/Consolidare:</p> <p>Construirea unor texte scrise și orale, utilizând limbajul geografic cu privire la rolul biosferei și a solului în natură și pentru societatea umană;</p> <p>Propune elevilor analiza hărții solurilor și identificarea altor locații pe Terra a solurilor de cernoziom</p>	<p>20'</p> <p>8'</p>	<p>Activitate în grup</p> <p>Activitate frontală Lucrul cu harta</p>	<p>Elevii identifică exemple ale importanței resurselor biosferei și de sol la nivel global și local</p> <p>Elevii identifică alte locații decât RM</p>
Reflecție	O4	<p>Sarcina de lucru: Cercetați pădurea de foioase din R.Moldova din perspectiva silvicultorului, a chimistului, a fizicianului, a pedologului, biologului și a ecologistului. Fiecare specialist studiază alte aspecte din pădure. Silvicultorul cercetează speciile existente, dimensiunea, densitatea și vârsta arborilor, starea lor de sănătate; chimistul studiază cantitatea de oxigen produsă de arbori și cantitatea de dioxid de carbon consumată; fizicianul studiază temperatura aerului în pădure, umiditatea aerului, viteza vântului; pedologul studiază structura, textura, ph-ul solului din pădure; biologul studiază speciile de plante și animale; ecologistul studiază relațiile dintre plante, animale și mediul lor de viață.</p> <p>Recuperare/Consolidare: Enunțarea propriilor ipoteze despre impactul unor situații-problemă asupra realității geografice;</p>		<p>Lucrul în grup</p>	<p>Lucrând în grup, elevii formulează câte o idee pentru fiecare sarcină.</p> <p>Notează aspectele importante în caiete</p>
Extindere		Solicită elevilor să identifice acțiunile necesare protecției resurselor biosferei și de sol, analizând studiile de caz propuse.	3'	<p>Expunere Studii de caz</p>	Elevii sunt atenți la cele expuse de cadru didactic

Anexa 9. Descriptori pentru evaluare în clasa a V-a (septembrie-octombrie)

Competențe specifice GEOGRAFIE	CALIFICATIVE		
	Foarte Bine	Bine	Suficient
Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului;	Elevul ✓ Cunoaște, apreciază și utilizează independent termenii geografici din cadrul unității de învățare studiate; ✓ Acceptă independent aprecierea colegilor cu referire la unele elemente, procese și fenomene geografice observate direct sau indirect;	Elevul ✓ Cunoaște, apreciază și utilizează majoritatea termenilor geografici din cadrul unității de învățare studiate fîind ghidat de profesor ; ✓ Acceptă aprecierea colegilor cu referire la unele elemente, procese și fenomene geografice observate direct sau indirect fîind ghidat de profesor ;	Elevul ✓ Cunoaște, apreciază și utilizează unii termeni geografici din cadrul unității de învățare studiate cu mai mult sprijin din partea profesorului ; ✓ Acceptă aprecierea colegilor cu referire la unele elemente, procese și fenomene geografice observate direct sau indirect cu mai mult sprijin din partea profesorului ;
Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic;	Elevul ✓ Identifică și localizează independent elementele geografice, pe reprezentări grafice și cartografice după punctele cardinale; ✓ Formulează unele viziuni proprii independent despre realitatea geografică;	Elevul ✓ Identifică și localizează fîind ghidat de profesor elementele geografice, pe reprezentări grafice și cartografice după punctele cardinale; ✓ Formulează unele viziuni proprii fîind ghidat de profesor despre realitatea geografică;	Elevul ✓ Identifică și localizează cu mai mult sprijin din partea profesorului elementele geografice, pe reprezentări grafice și cartografice după punctele cardinale; ✓ Formulează unele viziuni proprii cu mai mult sprijin din partea profesorului despre realitatea geografică;
Explorarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană;	Elevul ✓ Percepe și distinge independent cauzele unor situații problemă ale mediului la nivel local;	Elevul ✓ Percepe și distinge fîind ghidat de profesor cauzele unor situații problemă ale mediului la nivel local;	Elevul ✓ Percepe și distinge cu mai mult sprijin din partea profesorului cauzele unor situații problemă ale mediului la nivel local;
Investigarea spațiului geografic prin conexiuni interdisciplinare, din perspectiva educației pe tot parcursul vieții;	Elevul ✓ Identifică independent elementele spațiului geografic folosind noțiuni din științe tehnologii și matematică;	Elevul ✓ Identifică fîind ghidat de profesor elementele spațiului geografic folosind noțiuni din științe tehnologii și matematică;	Elevul Identifică cu mai mult sprijin din partea profesorului elementele spațiului geografic folosind noțiuni din științe tehnologii și matematică;
Valorificarea patrimoniului natural și cultural sub aspect social, intercultural, antreprenorial, demonstrând spirit civic.	Elevul ✓ Cunoaște și aplică independent , acțiunile de protecție a patrimoniului natural și cultural;	Elevul ✓ Cunoaște și aplică fîind ghidat de profesor , acțiunile de protecție a patrimoniului natural și cultural;	Elevul ✓ Cunoaște și aplică cu mai mult sprijin din partea profesorului , acțiunile de protecție a patrimoniului natural și cultural;